

Uchwała nr 204/23
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 21 listopada 2023 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Na podstawie art. 18 pkt 1 i 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 oraz z 2023 r. poz. 572 i 1688) oraz art. 84 ust. 1, art. 91 ust. 3 i 9c i art. 92 ust. 1c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.¹⁾) - uchwała się, co następuje:

§ 1.

W uchwale nr 115/20 Sejmiku Województwa z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 9595):

1) § 15 otrzymuje brzmienie:

„§ 15. W ramach monitorowania realizacji Programu wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) przekazują Zarządowi Województwa Mazowieckiego i Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdania z realizacji:

- 1) działań naprawczych określonych w załączniku nr 5 do uchwały;
- 2) działań krótkoterminowych określonych w załączniku nr 7 do uchwały.”;

2) § 17 otrzymuje brzmienie:

„§ 17. Informacje, o których mowa w § 12, oraz sprawozdania, o których mowa w § 15, przekazuje się w terminie do dnia 15 lutego roku następnego po roku sprawozdawczym, w postaci elektronicznej za pomocą internetowej platformy sprawozdawczej, potwierdzając przekazanie w postaci papierowej, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 9 do uchwały.”;

3) załączniki nr 1 – 13 otrzymują brzmienie określone odpowiednio w załącznikach 1 – 13 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego

Ludwik Rakowski

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2687 oraz z 2023 r. poz. 877, 1506, 1688, 1719, 1762, 1890 1963 i 2029.

Uzasadnienie

W dniu 20 września 2020 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął uchwałę nr 115/20 w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu-dalej: uchwała POP.

Program powyższy określony został na podstawie rocznej oceny poziomów substancji w powietrzu za 2018 r., a obowiązek jego sporządzenia wynikał z art. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. poz. 1211, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 91 ust. 9c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) - dalej: POŚ, w przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane – zarząd województwa jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci. Sejmik województwa w terminie 2 miesięcy od dnia opracowania projektu aktualizacji programu ochrony powietrza określa, w drodze uchwały, aktualizację programu.

Z rocznych ocen jakości powietrza za lata 2021 i 2022 wynika, że na obszarze województwa mazowieckiego, poziomy dopuszczalne dla pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, dwutlenku azotu oraz poziom docelowy dla benzo(a)pirenu nie były dotrzymywane.

W związku z powyższym konieczne było opracowanie projektu aktualizacji programu ochrony powietrza.

Aktualizacja została dokonana w formie zmiany uchwały POP. Zmiana ta stanowi techniczne narzędzie do dokonania tej aktualizacji.

Podstawę do aktualizacji programu ochrony powietrza stanowią analizy i prognozy zawarte w opracowaniu pt.: „Dokumentacja stanowiąca podstawę do określenia aktualizacji programu ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego” wykonanym przez Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” Sp. z o.o. Gdańsk. Dokumentacja wskazuje przyczyny występowania przekroczeń, rodzaj źródeł emisji mających wpływ na występowanie przekroczeń oraz propozycję aktualizacji działań naprawczych i kierunków działań zmierzających do przywracania poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

Projekt aktualizacji uchwały POP został sporządzony z uwzględnieniem odpowiednich przepisów tj. art. 91 ust. 7a, 9a, 9aa, 9ac, 9b, 9c, 9e POŚ oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz.U. poz. 1159).

Zasadnicze zmiany, które zostały wprowadzone do uchwały POP polegają na:

1. dodaniu działania: „Prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego – WmaEkDo”, w ramach którego każdy samorząd gminny ma obowiązek zatrudnienia co najmniej jednego ekodoradcy. Ze względu na wiele kwestii technicznych, organizacyjnych, a także finansowych towarzyszących wymianie źródeł ciepła przez mieszkańców należy utworzyć w gminach stanowiska doradztwa energetycznego i ekologicznego. Doradcy powinni docierać bezpośrednio do mieszkańców (szczególnie osób niesamodzielnych, o ograniczonej mobilności). Działanie wspomaga realizację działania „Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej” – kod działania WMaOePow,

2. dodaniu działania: „Objęcie osób ubogich energetycznie wsparciem finansowym i organizacyjnym” – kod działania WmaWsEn. Celem działania jest oszacowanie skali zjawiska ubóstwa energetycznego w gminie wraz ze wskazaniem źródła pozyskiwanych danych. Analiza ubóstwa energetycznego pozwoli na identyfikację osób narażonych na ubóstwo energetyczne oraz na skierowanie do nich instrumentów wsparcia w krótszym czasie. Działanie wspomaga realizację działania „Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej” – WMaOePow,
3. dodaniu, w planie działań krótkoterminowych, w systemie informowania społeczeństwa o złej jakości powietrza, poziomu 0 (poziom szary), który będzie ogłaszany w przypadku ryzyka przekroczenia średniodobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Celem ustalenia poziomu 0 jest ochrona społeczeństwa, w szczególności wrażliwych grup ludności (dzieci i osób starszych) oraz zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich stężeń i ograniczenie skutków i czasu ich trwania,
4. usunięciu z planu działań krótkoterminowych zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) w trakcie trwania powiadomienia poziomu 1 (żółtego), 2 (pomarańczowego) i 3 (czerwonego) dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu. W miejsce usuniętego zakazu proponuje się wprowadzić ograniczenie (w przypadku poziomu 1 (żółtego) oraz zakaz (w przypadku poziomów: 2 (pomarańczowego) i 3 (czerwonego) korzystania ze źródeł ciepła na paliwo stałe (kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń) w przypadku, gdy w budynku, który ze względu na swoje przeznaczenie wymaga ogrzewania, użytkowane jest więcej niż jedno źródło ciepła. Ograniczenie/zakaz dotyczy sytuacji, gdy w takim budynku poza źródłami energii odnawialnej (z wyłączeniem źródeł na biomasę drzewną), źródłami elektrycznymi, źródłami opalonymi paliwami ciekłymi lub źródłami opalonymi paliwami gazowymi, jako źródła dodatkowe użytkowane są źródła opalane paliwami stałymi (w tym węglem kamiennym, biomasą drzewną). W trakcie trwania powiadomienia nie należy wykorzystywać źródeł ciepła na paliwo stałe. W tym czasie należy wykorzystywać zainstalowane w budynku źródła energii odnawialnej (z wyłączeniem źródeł na biomasę drzewną), źródła elektryczne, źródła opalane paliwami ciekłymi lub źródła opalane paliwami gazowymi. Ograniczenie nie obowiązuje w przypadku awarii źródła energii odnawialnej, źródła elektrycznego, źródła opalanego paliwami ciekłymi lub źródła opalanego paliwami gazowymi. Wprowadzenie powyższej zmiany podyktowane jest wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2023 r. w sprawie skargi mieszkańca województwa mazowieckiego na przepisy uchwały POP, konkretnie na usunięte zapisy. Sąd stwierdził nieważność uchwały POP w tym zakresie, jednakże w uzasadnieniu wyroku zaznaczył, że nie przesądza, że brak jest merytorycznych podstaw do wprowadzenia zakazu korzystania z kominków w dni smogowe i że naruszeniem przepisów prawa jest wprowadzenie zakazu tylko dla urządzeń opalanych biomasą, z pominięciem innych paliw stałych. Dlatego też, ograniczeniem/zakazem proponuje się objąć budynki, w których jako źródła dodatkowe/awaryjne wykorzystywane są urządzenia opalane paliwami stałymi (węglem kamiennym, biomasą drzewną itp.). Wprowadzenie ograniczenia w przypadku poziomu 1 żółtego wynika z poprawiającego się stanu jakości powietrza, co potwierdza roczna ocena jakości powietrza za rok 2022, dokonana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w kwietniu 2023 r.
5. wprowadzeniu, w celu usprawnienia i przyspieszenia skutecznego dostarczania powiadomień o złej jakości powietrza Systemu Lokalnych Ostrzeżeń Publicznych SYSLOP, przeznaczonego do automatycznego, kaskadowego przekazywania powiadomień o ryzyku przekroczenia i przekroczeniach norm jakości powietrza. System zapewnia zamknięty obieg informacji, co oznacza, że powiadomienie, w sposób automatyczny i w krótkim czasie dociera do wszystkich jednostek, które mają obowiązek podjąć działania określone w Planie działań krótkoterminowych, umożliwia otrzymanie

informacji zwrotnej o przekazanych powiadomieniach, jak również daje możliwość sprawozdania z działań podjętych, w trakcie trwania powiadomienia,

6. dodaniu, w planie działań krótkoterminowych, obowiązku przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w trakcie powiadomienia Poziomu 2 (kolor pomarańczowy) i co najmniej dwóch kontroli w trakcie powiadomienia Poziomu 3 (kolor czerwony) w przypadku ryzyka przekroczenia poziomów odpowiednio: informowania i alarmowego dla pyłu zawieszzonego PM10,
7. aktualizacji liczby kotłów wskazanej do wymiany w latach 2024-2026, która została wyznaczona dla każdego samorządu gminnego w oparciu o sprawozdania z realizacji działania: „Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej” – kod działania WMaOePow w latach 2021-2022 oraz w oparciu o wyniki inwentaryzacji źródeł ogrzewania przekazane przez poszczególne samorządy w ramach poddziałania (w działaniu WMaOePow): „szczegółowa inwentaryzacja źródeł niskiej emisji – ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach województwa mazowieckiego”,
8. rozszerzeniu zakresu działania: „Zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego” - kod działania WMaObZi o obowiązek zwiększania powierzchni terenów zielonych w gminach miejskich województwa mazowieckiego oraz obowiązek urządzenia w gminach miejskich co najmniej jednego terenu rekreacyjnego (miejsca odpoczynku i zabaw wraz z zielenią miejską) o powierzchni co najmniej 1 ha. Teren ten ma być dedykowany głównie wrażliwym grupom ludności,
9. zwiększeniu minimalnej liczby akcji edukacyjnych obowiązkowych do przeprowadzenia w każdej gminie oraz wprowadzeniu wymogu, że minimum 1 akcja ma być skierowana do dzieci oraz minimum 1 akcja ma być skierowana do seniorów (wrażliwe grupy ludności) (działanie: „Edukacja ekologiczna” – kod działania WMaEdEk),
10. zwiększeniu liczby kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych, wymaganych do przeprowadzenia,
11. rozszerzeniu zakresu działania: „Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich i gminach miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa” – kod działania WmaMMu o obowiązek czyszczenia ulic na mokro również w gminach miejsko-wiejskich (dotyczy wyłącznie terenów miast),

Projekt aktualizacji uchwały POP został przekazany do zaopiniowania wskazanym w ustawie POŚ podmiotom tj.:

- zgodnie z art. 91 ust. 1 POŚ projekt uchwały, w dniu 27 września 2023 r. przekazany został do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom i prezydentom miast oraz starostom,
- zgodnie z art. 91 ust. 2b POŚ projekt uchwały w dniu 27 września 2023 r. przekazany został do zaopiniowania Ministrowi Klimatu i Środowiska.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) projekt uchwały w sprawie aktualizacji uchwały POP, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przekazany został także do zaopiniowania właściwemu Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Zgodnie z Regulaminem konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z Mazowiecką Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, projekt aktualizacji programu ochrony powietrza został skonsultowany z Mazowiecką Radą Działalności Pożytku Publicznego. Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego zaopiniowała projekt programu pozytywnie, wnosząc jedną uwagę, która została uwzględniona.

Uchwałą nr 1587/438/23 z dnia 26 września 2023 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego podjął decyzję w sprawie zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest aktualizacja programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 29 września 2023 r. do 20 października 2023 r.

W toku konsultacji społecznych wpłynęło 3895 uwag, które zostały złożone przez:

1. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (52 uwagi-uwzględniono 46, częściowo-1);
2. Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (29 uwag – uwzględniono 25, częściowo-4)
3. 595 osób fizycznych (3578 uwag-uwzględniono 593, częściowo-1740);
4. 18 organizacji i stowarzyszeń (236 uwag-uwzględniono 30, częściowo-51);

W wyniku analizy opinii, uwag i wniosków, które przekazane zostały przez właściwe organy i w trakcie konsultacji społecznych, do projektu aktualizacji uchwały POP wprowadzono kilka zmian polegających m. in. na:

1. wydłużeniu terminu składania sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych,
2. dodaniu Mazowieckiego Inspektora Ochrony Środowiska jako organu, do którego, oprócz Zarządu Województwa Mazowieckiego, należy składać sprawozdania realizacji z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych,
3. zmniejszeniu liczby kontroli (w projekcie aktualizacji programu przekazanym do opiniowania liczba kontroli została zwiększona o 100% w stosunku do liczby kontroli wskazanej w obowiązującym programie. Po analizie uwag przekazywanych przez samorządy gminne liczba kontroli została zwiększona, ale jedynie o 30% w stosunku do liczby kontroli wskazanej w obowiązującym programie),
4. zmniejszeniu powierzchni terenów zielonych wymaganej do nasadzeń w każdym roku z 0,5 ha na 0,03 ha,
5. usunięciu zakazów: rozpalania grilli i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego, obowiązujących w trakcie powiadomień o złej jakości powietrza.

W związku z powyższym wnosi się pod obrady Sejmiku Województwa Mazowieckiego projekt uchwały Sejmiku zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

Zestawienie opinii, uwag i wniosków oraz informacje o sposobie ich wykorzystania zawarte są w odrębnej uchwale Zarządu Województwa Mazowieckiego.

Uchwała w sprawie aktualizacji uchwały POP zostanie opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Nadzór nad niniejszym aktem prawnym sprawuje Wojewoda Mazowiecki.